

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailu- ja palveluliiketoiminta

Olga Guzhova

KARJALAISUUDEN KOKEMISEN MAHDOLLISUUDET RAJAN
MOLEMMIN PUOLIN

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2021

OPINNÄYTETYÖ
Kesäkuu 2021
Matkailun koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Olga Guzhova

Nimeke
Karjalaisuuden kokemisen mahdollisuudet rajan molemmin puolin

Toimeksiantaja
Huoneistohotelli Lietsu

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoitus oli luoda karjalaisuuden yleiskuvaa eli selvittää, mitä karjalaisuus tarkoittaa Karjalassa ja Karjalan tasavallassa ja miten karjalaista kulttuuria on hyödynnetty matkailussa. Työn tavoitteena oli analysoida, missä ja miten karjalaisuutta voidaan kokea Karjalan tasavallassa ja Suomen Karjalassa. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli huoneistohotelli Lietsu.

Opinnäytetyö perustuu erilaisiin suomen- ja venäjänkielisiin lähteisiin ja näkökulmiin. Opinnäytetyön lähtökohtana olivat Karjalan tasavallan ja Suomen Karjalan matkailupalvelujen ja niiden tuottajien kartoitus sekä Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden haastattelut. Haastattelujen tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon Karjalan tasavallan matkailuyritysten mielipiteitä karjalaisesta kulttuurista ja sen merkityksestä Karjalan tasavallassa.

Opinnäytetyön tulosten avulla selvitettiin toimeksiantajalle matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita sekä uusia mahdollisuuksia matkailussa, joita toimeksiantaja voisi hyödyntää. Tulosten perusteella toimeksiantaja voi myös arvioida, kuinka paljon ja missä määrin karjalainen kulttuuri on edustettuna matkailutuotteissa ja -palveluissa Karjalan tasavallan ja Suomen Karjalan alueilla.

Kieli

suomi

Sivuja 32

Liitteet 2

Liitesivumäärä 2

Asiasanat

karjalaisuus, kulttuurimatkailu, kaksi Karjalaa, karjalainen kulttuuri

THESIS
June 2021
Tourism and Hospitality Management

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Olga Guzhova

Title
Opportunities to experience Karelianism on both sides of the border

Commissioned by
Boutique Aparthotel Lietsu

Abstract

The purpose of the thesis was to create an overview of Karelianism, i.e. to find out what Karelianism means in Finnish Karelia and in the Republic of Karelia and how the Karelian culture has been utilized in tourism. The aim of the work was to analyze where and how Karelianism can be experienced in the Republic of Karelia and in Finnish Karelia. The commissioner of the thesis was the apartment hotel Lietsu.

The thesis is based on various Finnish and Russian sources and perspectives. The starting point of the thesis was the mapping of tourism services in the Republic of Karelia and in Finnish Karelia as well as the producers of these services. In addition, tourism actors in the Republic of Karelia were interviewed for this thesis. The aim of the interviews was to get opinions of tourism companies in the Republic of Karelia about the Karelian culture and its significance in the Republic of Karelia.

With the help of the results of the thesis, the commissioner was provided with information about potential partners in the field of tourism as well as new opportunities in tourism that the commissioner could utilize. Based on the results, the commissioner can also assess how much and to what extent the Karelian culture is represented in tourism products and services in the Karelian regions in the Republic of Karelia and in Finland.

Language

Finnish

Pages 32

Appendices 2

Pages of Appendices 2

Keywords

karelianism, cultural tourism, two Karelia, Karelian culture

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Opinnäytetyön tausta	6
2.1	Toimeksiantaja.....	6
2.2	Tavoitteet.....	7
2.3	Tutkimuskysymys	7
2.4	Tiedonhankintamenetelmät.....	8
2.5	Haastattelut.....	9
3	Kulttuurimatkailu	10
3.1	Kulttuurimatkalun käsite.....	10
3.2	Matkailutuote ja- palvelu	11
4	Kaksi Karjalaa	12
5	Karjalainen kulttuuri	14
5.1	Karjalaisuus	14
5.2	Karjalaisuuden erilaiset käsitteet	15
6	Karjalainen kulttuuri matkailussa	17
6.1	Kartoitus matkailun toimijoista Karjalan Tasavallassa	17
6.2	Kartoitus matkailun toimijoista Suomen Karjalassa	19
7	Yhteenveto.....	23
7.1	Kartoitusten tulokset	23
7.2	Haastattelujen tulokset	25
8	Luotettavuus ja eettisyys.....	27
9	Pohdinta.....	28
	Lähteet.....	30

Liitteet

Liite 1 Haastattelurunko

Liite 2 Haastattelurunko venäjän kielellä

1 Johdanto

Karjalaista kulttuuria ja sen merkitystä matkailussa nykyaikana on tutkittu laajasti. Karjalaisen kulttuurin tukeminen ja kehittäminen ovat tärkeää toimintaa. Karjalaisuuden merkityksen lisääminen on otettu osaksi matkailun kehittämistä niin Suomessa kuin Venäjällä. Karjalaisuus on autenttista kulttuuria ja merkittävä matkailun vetovoimatekijä. (Pohjois-Karjala 2020.)

Opinnäytetyöni aihe on karjalaisuuden kokemisen mahdollisuudet matkailussa rajan molemmin puolin. Opinnäytetyöni tavoitteena on luoda karjalaisuuden yleiskuvaa eli selvittää, mitä karjalaisuus tarkoittaa Karjalassa ja Karjalan tasavallassa. Tarkastelen myös, miten karjalaista kulttuuria on hyödynnetty matkailussa. Opinnäytetyöni on tehty Joensuun keskustassa sijaitsevalle Lietsun huoneistohotellille, jonka sisustus ja palvelut ovat erikoistuneet karjalaiseen kulttuuriin ja historiaan.

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen, ja sen kokonaisuus nojaa teorian tiedon, analyysin ja matkailun toimijoiden kartoitukseen rajan molemmin puolin. Työni kirjoittamisessa olen käyttänyt erilaisia suomen- ja venäjänkielisiä lähteitä sekä näkökulmia, koska valtakunnan raja jakaa kaksi erilaista Karjalaa, joilla on rikas historia, erityispiirteet ja kansalliset perinteet. Työssäni käsittelen kahden valtion alueita ja karjalaisen kulttuurin ominaisuuksia, mutta en kuvaile karjalaisuuden ja karjalaisen kansan historiaa vaan luon yleiskuvaa karjalaisesta kulttuurista ja tarkastelen sen eroavaisuuksia rajan molemmin puolin.

Opinnäytetyön lähtökohtana on myös Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden haastatteluja. Haastattelujen avulla saadaan Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden mielipiteitä karjalaisesta kulttuurista ja sen merkityksestä matkailussa ja liiketoiminnassa Karjalan tasavallassa. Haastattelujen tulosten avulla voidaan arvioida, miten karjalaista kulttuuria on hyödynnetty Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden matkailutuotteissa ja -palveluissa sekä viitotetaan uusia mahdollisuuksia kansainvälisestä yhteistyöstä.

2 Opinnäytetyön tausta

2.1 Toimeksiantaja

Opinnäytetyöni toimeksiantajana on huoneistohotelli Lietsu, joka sijaitsee Joensuun keskustassa Pielisjoen rannalla vanhassa postitalon rakennuksessa. Huoneistohotelli on perustettu vuonna 2019, ja sen ovet avautuivat vierailijoille joulukuussa 2019. Huoneistohotelli Lietsun perustamisen taustalla on yrittäjien kansainvälinen kokemus sekä kiinnostus matkailuun ja karjalaisuuteen. Ideana oli avata matkailijoille uusi ja syvällisempi mahdollisuus saada kosketusta karjalaiseen kulttuuriin ja pohjoiskarjalaisiin elämäntapoihin sekä yhdistää ne kodinomaista tunnelmaa välittävään majoitukseen. Huoneistohotellin sijainti on erinomainen, koska Joensuun kaupungin nähtävyydet, matkailupalvelut ja tapahtumapaikat sekä liikenneyhteydet ovat kävelymatkan päässä. Huoneistohotelli Lietsun liiketoiminta noudattaa kestävän kehityksen periaatteita, ja tärkeitä arvoja ovat paikallisuus, vastuullisuus, vieraanvaraisuus ja omaleimaisuus. (Huoneistohotelli Lietsu 2020a.)

Huoneistohotelli Lietsussa on kolmekymmentä laadukkaasti varusteltua kahden hengen huoneistoa ja yksi yhden hengen huoneisto. Jokaisessa huoneistossa on oma kylpyhuone ja keittiö. Huoneistohotellin huoneet on sisustettu yksilöllisesti, ja jokaisen huoneen sisustuksen teemaan liittyy oma tarina Pohjois-Karjalan kulttuurista, historiasta tai luonnosta. Esteettömyys on myös huomioitu, ja huoneistohotellissa on kaksi esteetöntä huoneistoa. Huoneistohotelliin palveluihin kuuluvat karjalainen aamiainen ja iltapala, sauna jokimaisemalla viidennessä kerroksessa ja kuntosali. Vieraiden lemmikkieläimet ja pysäköinti on myös huomioitu Lietsun huoneistohotellissa. (Huoneistohotelli Lietsu 2020b.)

2.2 Tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää karjalaisen kulttuurin merkitystä Karjalan tasavallassa ja Suomen Karjalassa sekä analysoida, missä ja miten karjalaisuutta voidaan kokea Karjalan tasavallassa ja Suomen Karjalassa.

Toimeksiantajan toivomuksena on löytää karjalaisuuteen liittyviä matkailukohteita Karjalan tasavallassa sekä kartoittaa matkailupalveluja ja niiden tuottajia. Opinnäytetyöni tavoitteena on myös löytää toimeksiantajalle matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita sekä uusia mahdollisuuksia matkailussa, joita toimeksiantaja voisi hyödyntää.

2.3 Tutkimuskysymys

Tutkimuksellisen opinnäytetyön avulla selvitän, kuinka paljon karjalainen kulttuuri on edustettuna matkailutuotteissa ja -palveluissa Karjalan tasavallan ja Suomen Karjalan alueilla. En kartoita työssäni kaikkia olemassa olevia karjalaisuuteen liittyviä matkailutuotteita ja -palveluita rajan molemmin puolin, koska niiden määrä on suuri. Kartoitan ja analysoin työssäni vain niitä karjalaisuuteen liittyviä tuotteita ja palveluita, jotka ovat vetovoimaisia tai erottuvat muista huomattavasti. Matkailun kohteiden vetovoimaisuuden määrittelen kävijämäärän mukaan. Tunnetuimpien matkailukohteiden kävijämäärät sain selville matkailutilastojen nettisivuilta.

Rajan molemmin puolin matkailun toimijoita ja matkailupalveluiden tuottajia analysoimalla ja kartoittamalla osoitan toimeksiantajalle matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Tutkimukseni tarkoituksena on myös löytää ja esitellä matkailun uusia mahdollisuuksia, joita toimeksiantaja ja muut matkailualan organisaatiot voivat hyödyntää.

2.4 Tiedonhankintamenetelmät

Opinnäytetyön taustatietojen aineistot olen hakenut kirjallisuudesta. Opinnäytetyön kirjoittamisessa olen käyttänyt erilaisia suomen- ja venäjänkielisiä lähteitä sekä artikkeleita, koska valtakunnan raja jakaa kaksi erilaista Karjalaa, joten eri lähteissä on erilaisia näkökulmia karjalaisuuteen.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valitsin laadullisen tutkimuksen. Tutkimusmenetelmät jaetaan kvalitatiivisiin eli laadullisiin ja kvantitatiivisiin eli määrällisiin menetelmiin. Joskus opinnäytetyössä käytetään molemmat menetelmät. Laadullisen tutkimukseen kuuluu useita tiedonhankintatapoja, joiden avulla voidaan monipuolisesti analysoida kerätty aineistoa ja teoriaa sekä löytää vastaukset tutkimuskysymyksiin. (Vuori 2021.) Laadullisessa tutkimuksessa käytetyt aineistot ovat pieniä, mutta antavat syvällisiä tietoja tutkimukseen. (RajatOn 2015.)

Opinnäytetyössä käytin kahta tiedonhankintamenetelmää, koska halusin saada monipuolisia tietoja ja mielipiteitä karjalaisuuteen rajan molemmin puolin. Tiedonhankintamenetelmänä olen käyttänyt kartoitusta Suomen Karjalan ja Karjalan tasavallan matkailutoimijoista. Matkailutoimijoiden kartoitus on auttanut löytämään karjalaiseen kulttuuriin liittyviä palveluita ja tuotteita, ja niiden avulla voidaan löytää matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Kartoituksen avulla voidaan esitellä monipuolisesti matkailutoimijoita, joiden palvelussa tai tuotteissa on karjalaisen kulttuurin elementit ja ominaisuudet.

Opinnäytetyön laadullisessa tutkimuksessa käytin myös puolistrukturoitu haastatteluja eli teemahaastatteluja, koska tässä tutkimusmenetelmässä voidaan pienellä määrällä haastateltavia Karjalan tasavallan matkailutoimijoita saada tarpeellisia tietoja tutkimuskysymysten selvittämiseksi. Teemahaastatteluissa olen esittänyt kysymyksiä haastateltaville matkailutoimijoille karjalaisesta kulttuurista ja sen merkityksestä Karjalan tasavallassa. Haastattelu laadullisessa tutkimuksessa on yksi tiedonhankintatavoista. Haastattelun avulla kerätään tutkimusaineiston ja sitten

tutkimusaineiston analysoimalla saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Laadullinen haastattelu voisi olla strukturoitu haastattelu eli lomakehaastattelu tai puolistrukturoitu haastattelu, jossa esitettiin kysymyksiä tietyistä teemoista ja voidaan myös vaihtaa kysymyksen järjestelyä haastattelun aikana. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

2.5 Haastattelut

Tutkimuksen tiedonhankintamenetelmänä on Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden teemahaastatteluja. Haastattelun tavoitteena on saada mahdollisimman paljon Karjalan tasavallan matkailuyritysten mielipiteitä karjalaisesta kulttuurista ja sen merkityksestä matkailussa. Haastattelun kautta haluan selvittää karjalaisen kulttuurin merkitystä matkailussa ja liiketoiminnassa Karjalan tasavallassa matkailutoimijoiden mielestä sekä miten karjalaista kulttuuria on hyödynnetty heidän matkailutuotteissaan ja -palveluissaan. Näkevätkö Karjalan tasavallan matkailutoimijat uusia mahdollisuuksia kansainvälisestä yhteistyöstä Suomen Karjalan matkailuyrittäjien kanssa? Haastattelen kolmea Karjalan tasavallan matkailutoimijaa. Valitsin haastatteluun organisaatioita, joiden toiminta on tärkeää karjalaisen kulttuurin kehittämisessä ja edistämässä Karjalan tasavallan alueella, koska nämä matkailutoimijat houkuttelevat Karjalan tasavaltaan suuria määriä turisteja.

Haastattelun kysymykset ovat venäjän kielellä (liite 2), ja haastattelurunko on myös käännetty suomeksi (liite 1). Haastateltavat ovat toimineet yritysten johtajina ja edustajina, joten vastaukset ovat hyvin kattavat.

Ensimmäinen valittu organisaatio on Karjalan tasavallan tourism portal. Organisaatio Karelia tourism portal on suunnattu Karjalan tasavallan matkailijoille, ja heidän toimintansa on tärkeää tiedotustoiminnassa ja karjalaisen kulttuurin edistämässä Venäjällä ja kansainvälisellä tasolla. Karelia tourism portal yhdistää Karjalan tasavallan vieraita ja matkailuyrityksiä, sillä kun turistit ottavat heihin yhteyttä, organisaatio neuvoo matkailuyrityksiä tai kohteita, joihin turistit voivat tutustua itsenäisesti. (Karelia tourism portal 2021a.)

Toinen valittu organisaatio on museo-ravintola "V Karelii est". Tämä on melko nuori organisaatio, mutta sillä on jo valtava menestys matkailumarkkinoilla. Organisaatiolla on innovatiivinen matkailupalvelu ja- tuote. Tällä hetkellä tämä karjalaiseen kulttuuriin liittyvä palvelu on olemassa vain Karjalan tasavallassa. (V Karelii est 2021.)

Kolmas valittu organisaatio on historiallinen kylä Kinerma. Tämä on perheyritys. Karjalan kylässä turistit tutustuvat karjalaiseen kulttuuriin, historiaan, elämään ja tapoihin sekä karjalaiseen ruokaan. (Kinerma 2021.)

Haastateltavia matkailutoimijoita hain lähettämällä haastattelupyynnön sähköpostitse. Karjalan tasavallan matkailuorganisaatioiden löytäminen haastatteluihin ei ollut helppoa, koska kaikki eivät suostuneet haastatteluun. Haastattelut toteutettiin erilaisten palvelujen kautta ja kaikki vastaukset nauhoitettiin. Nauhoituksen avulla tein jälkikäteen käännökset ja litteraatiot tuloksien analysointia varten. Haastatteluista yksi tehtiin Google Meet palvelussa, yksi Microsoft Teams -palvelussa sekä yksi WhatsAppin kautta.

3 Kulttuurimatkailu

3.1 Kulttuurimatkailun käsite

Ennen karjalaisen kulttuurin matkailutoimijoiden rajan molemmin puolin kartoitusta haluan määritellä, mitä ovat kulttuurimatkailu sekä matkailutuote- ja palvelu. Jokaisen kansan kulttuuri on kiinnostava, koska sen ominaisuudet eroavat muista kulttuureista ja houkuttelevat matkailijoita.

Kulttuurimatkailu on matkailumuoto, jonka muodostavat kansan elämäntavat, kulttuuri, historia ja perinteet. Kulttuurimatkailukohteet ovat muun muassa historiallisia nähtävyyksiä, museoita, arkkitehtuuria, konsertteja ja festivaaleja. (Verhelä 2014, 37.)

Kun puhutaan kulttuurimatkailusta, tarkoitetaan matkailua, jonka tavoitteena on tutustua paikalliseen kulttuuriin, elämyksiin ja voimavaroihin. Kulttuurimatkailussa käytetään kaikkia alueellisia ja paikallisia voimavaroja, kuten tapahtumat, ruoka, taiteen lajit, kulttuuriperintö sekä matkailutuotteet ja palvelut. Kulttuurimatkailu on nopeasti kasvava matkailun osa-alue. (Business Finland 2021.)

Kulttuurimatkailussa voidaan luoda elämyksiä kulttuurin voimavaroja käyttäen. Kulttuurielämysten avulla matkailijat pääsevät tutustumaan kulttuuriin, oppimaan uusia asioita ja osallistumaan elämyksiin. Kauppa- ja teollisuusministeriön (2006) mukaan ”kulttuurimatkailun voimavaroja ovat kaikki ihmisen aikaansaama ja muokkaama; historia, kulttuurimaisemat, rakennettu ympäristö, arkeologiset kohteet, museot, esittävä taide, visuaalinen taide, tapahtumat, käsityö, kieli, maut, perinteet, tavat, arvot, aatteet, elämäntyyli, uskonto, luonteenpiirteet sekä saavutukset tieteessä, taiteessa, teknologiassa ja elinkeinoissa.”

3.2 Matkailutuote ja- palvelu

Matkailutuotteelle on olemassa useita määritelmiä, ja niitä on myös käsitelty erilaisten mallien avulla. Smithin (1994) matkailutuotteen mallin mukaan matkailutuote alkaa paikasta, jonka ympärillä on asiakkaan tarpeisiin vastaavia palveluita, kuten vieraanvaraisuus, valinnan vapaus ja asiakkaan osallistuminen (García-Rosell, Haanpää & Kyyrä 2017).

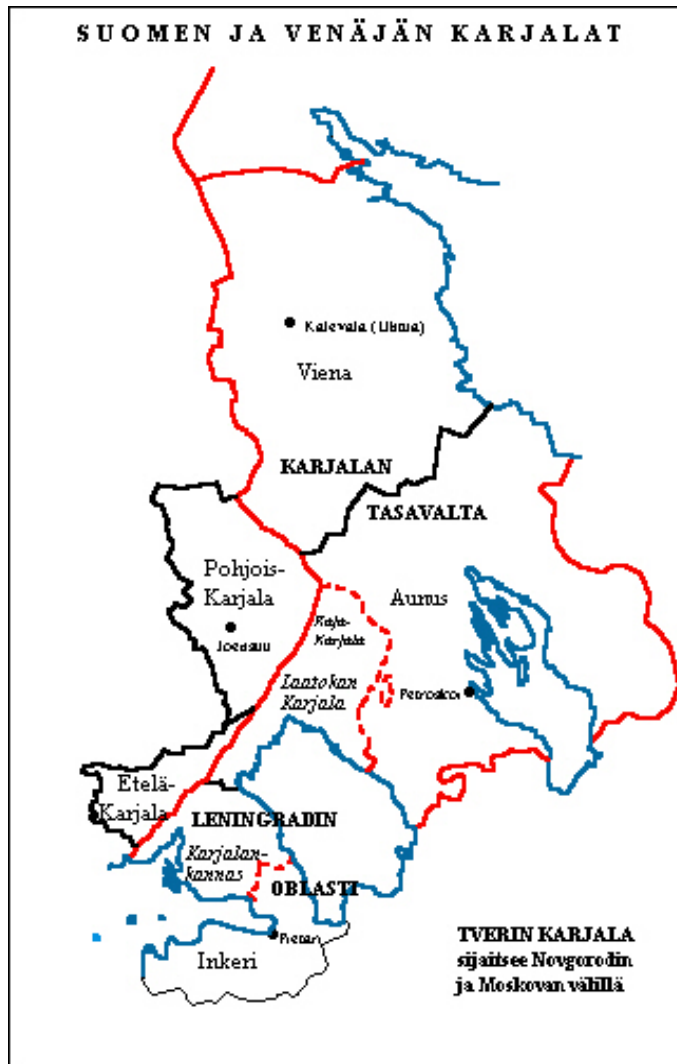
Matkailutuotteena voi olla tuote tai palvelu, joka liittyy paikalliseen kulttuuriin, luontoon tai historiaan. Matkailutuotteita ja -palveluita voivat olla esimerkiksi matkailuyritysten esitteet, palveluympäristön kokonaisuus tai jopa hotellin sisustus. Kun ostetaan matkan aikana tuliaiset ja matkamuistot, nekin ovat matkailutuotteita. Matkailupalvelu puolestaan on palvelukokonaisuus, jonka matkailuyritykset myyvät asiakkaille. Matkailupalveluksi ymmärretään myös

matkan aikana saatu elämys ja kokemus, joka muodostuu yhdestä palvelusta tai palvelujen yhdistelmästä. (Puustinen & Rouhiainen 2007, 188–191.)

Kun puhutaan kulttuurimatkailutuotteesta, tarkoitetaan tuotetta tai palvelua, jossa on paikalliseen kulttuuriin liittyviä elementtejä. Kulttuurimatkailutuote voi olla esimerkiksi kulttuuriympäristön palvelukokonaisuus, joka sisältää majoitusta, kuljetusta, ohjelmaa, taidetta, tapahtumia, paikallisia aterioita sekä työpajoja. (Sydänmaanlakka, Maya Productions, Markkola, Hook & Visit Finland 2021.)

4 Kaksi Karjalaa

Missä on Karjala? Nimitys Karjala ja sen sijainti voivat tarkoittaa ihmiselle eri asioita. Knapasin (2015) mukaan on mahdotonta sanoa tarkalleen, missä Karjala sijaitsee, sillä maantieteellisesti sen osat sijaitsevat sekä Suomessa että Venäjällä. Historiallisesti sen rajoja on siirretty monta kertaa. (Knapas 2015, 9–10.)

Kuva 1. Suomen ja Venäjän Karjalat (Hänninen 2014).

Työssäni käsittelen molempia Karjalan osia, millä tarkoitan kahden eri valtion alueita sotien jälkeen. Lahikaisen (1993) mukaan Karjalan erilaisista alueista käytetään muun muassa seuraavia nimityksiä: Karjalankannas eli Kannas, Laatokan Karjala eli Raja-Karjala, joka on Neuvostoliitolle sotien jälkeen luovutettu Karjala, Etelä-Karjala eli Kymen läänin itäosa, Pohjois-Karjala, Viena tai Vienan Karjala eli Karjalan tasavallan pohjoisosa ja Aunus eli Karjalan tasavallan eteläosa (kuva 1). (Lahikainen 1993, 9–10.)

Karjalan tasavalta on ollut Vienan Karjalan ja Aunuksen Karjalan alueiden virallinen nimi vuodesta 1991 lähtien. Suomen Karjalaan kuuluvat Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Kun Suomessa puhutaan Venäjän Karjalasta, tarkoitetaan Karjalan tasavaltaa, mutta Venäjällä on myös Tverin

Karjala, joka sijaitsee noin 200 kilometriä Moskovasta. Tverin Karjalassa karjalan kulttuuri ja karjalan kieli ovat edelleen hyvin säilyneitä. (Karjalan Liitto 2018a.)

Venäläisille Karjalan alueiden nimet eivät tarkoita samaa kuin suomalaisille. Venäläisten näkökulmasta Pohjois-Karjala on Vienan Karjalan alue, Keski-Karjala on Aunuksen pohjoisosa ja Aunuksen Karjala on vain Aunuksen piiri. Venäläisten mielestä Itä-Karjala on Äänisen itäpuolinen alue. (Torikka 2004.)

5 Karjalainen kulttuuri

5.1 Karjalaisuus

Ensimmäiset historialliset tiedot karjalaisesta kansasta mainitaan Venäjän historiallisissa arkistoissa jo 1200-luvulla (Knapas 2015, 11). Karjalainen kulttuuri on rikas ja autenttinen, koska siihen yhdistyvät karjalaisuuden erikoispiirteet: oma kieli, elämäntavat, perinteet, ruoka- ja pukeutumiskulttuuri, käsityöt, taide ja kirjallisuus sekä luonto. Karjalaisen kulttuurin perinnön muodostavat myös tapakulttuuri, runosto, kansan muisti, tarinat, maalaukset ja lauluperinne. (Karjalan Liitto 2018b.)

Karjalaisuudessa ja karjalaisessa kulttuurissa on paljon sille ominaisia erikoispiirteitä. Karjalaisuuden erikoispiirteet Suomessa ilmenevät kansallispuvuissa, rituaaleissa ja juhlissa, ruokakulttuurissa, käsityössä, taiteessa, lauluissa ja kirjallisuudessa. Ehkä tunnetuimmat erikoispiirteet ovat karjalanpiirakat, virpominen palmusunnuntaina, karjalan kansan musiikki ja vanha karjalainen peli kyykkä sekä Elias Lönnrotin kansalliseepos Kalevala. (Karjalan Liitto 2018b.)

Mitä karjalaisuus on? Tähän kysymykseen ei todellakaan ole selkeää vastausta. Karjalaisuus on tärkeä osa kokonaisuutta nimeltä Suomi, osa suomalaista kulttuuria ja kansan historiaa. Karjalan Liiton aluevastaavat (2018) antavat

karjalaisuudelle erittäin tarkan määritelmän. Heidän mielestään “karjalaisuus on elämä, toisen ihmisen huomioimista, tietoisuus suvun juurista, elämäntapa, kodin perintö, runoja, lauluja, taidetta, unelmia ja uuniruokien tuoksua.”

Karjalan liiton käsite karjalaisuudesta on lähellä sitä, mitä opinnäytetyössä tarkoitan ja käytän. Mutta karjalaiseen käsitykseen on erilaisia käsitteitä ja mielipiteitä. Opinnäytetyössä käsittelen kahden valtion alueita ja karjalaisen kulttuurin ominaisuuksia, silti erilaiset näkökulmat ja mielipiteet karjalaisuudesta ovat tärkeitä.

5.2 Karjalaisuuden erilaiset käsitteet

Mitä karjalaisuus tarkoittaa Karjalassa ja Karjalan tasavallassa? Karjalaiseen identiteettiin ja käsitykseen karjalaisuudesta on olemassa erilaisia näkökulmia. Näkemykset karjalaisuudesta riippuvat elämäntavasta, kokemuksesta, ympäristöstä, uskonnosta ja sosiaalisesta paineesta. Karjalaisuudesta ja karjalaisesta kulttuurista Suomessa on tehty paljon tutkimuksia. Erilaisia tutkimuksia on tehty yksilöllisten identiteettikertomusten perusteella, ja usein karjalaisuutta on tarkasteltu elämäkokemuksen pohjana. Ainutkertaiseen elämäkokemukseen voi vaikuttaa erilaisia asioita, ja niitä tutkimalla saadaan epävirallisia näkemyksiä karjalaisuudesta. Lisäksi tutkimuksen tulokseen voi vaikuttaa myös kirjoittajan oma suhde aiheeseen. Tutkimuksissa kiinnitetään kuitenkin hyvin vähän huomiota siihen, että karjalaisuus on myös eri kulttuurien vuorovaikutusta kansallisesta valtiosta huolimatta. (Häyrynen 2012, 7.)

Häyrysen (2012) mielestä karjalaisuus on etninen ja historiallinen kokonaisuus, joka voidaan määritellä monikulttuurisena alueena rajan molemmin puolin. Erilaiset näkemykset karjalaisuudesta riippuvat siitä, miten karjalaisuus on käsitetty. Karjalaisuus voidaan määritellä myös eri näkökulmista, kuten historian, kielen ja kulttuuriperinteiden, siirtokarjalaisuuden tai ortodoksisuuden kautta tai poliittisista näkökulmista. (Häyrynen 2012, 8.)

Karjalaisessa kulttuurissa historian myötä valtion rooli on merkittävä, koska poliittinen ja sosiaalinen tilanne voivat muuttaa myös näkemyksiä aiheesta. Esimerkkinä on Neuvostoliiton rooli Karjalan tasavallan karjalaisuuteen. Neuvostoliitossa vuonna 1940 talvisodan jälkeen oli koottu organisaatio, jonka tehtävänä oli värvätä ihmisiä muuttamaan uusille alueille eli luovutettuun Karjalaan. Vuoden 1941 alussa luovutetulle alueelle oli muuttanut noin 144 300 henkilöä. Muuttaneet ihmiset olivat Neuvostoliiton eri puolilta, mutta suurin osa oli kotoisin Vologdasta. Venäläisten lisäksi alueelle muutti myös tšuvasseja, jotka ovat turkinsukuinen kansa, joka asuu Venäjällä, ja valkovenäläisiä. Vuonna 1941 jatkosodan alussa entiset asukkaat palasivat kotiinsa, koska Suomi otti takaisin haltuunsa menettämänsä alueen. Sitten uudelleen vuonna 1945 jatkosodan jälkeen samalle alueelle palasivat venäläiset. Molempien kansojen täytyi kokea epämiellyttävä evakuointi ja tutkia entisten asukkaiden jättämiä jälkiä. Alueilla, kuten Räsälässä ja Laatokan länsirannalla, maatalouden voimavarat ja infrastruktuuri säilyvät melko hyvässä kunnossa, koska tällä alueella ei ollut sotien aikana suuria hävityksiä. Siksi alueelle muuttaneet venäläiset saivat melkein täydellisen kuvan, miten entiset asukkaat elivät. (Hakamies 2012, 75–77.)

Pekka Hakamies (2012) kirjoittaa artikkelissaan Karjala venäläisin silmin luovutetun Karjalan alueen asukkaiden haastatteluista, kun hän teki kenttätöitä Venäjällä. Asukkaiden mielikuvat ja kerronta menneisyydestä olivat erilaisia. Alussa aluetta nimitettiin Suomeksi. Venäläisten mukaan tämä alue tunnistettiin yksinomaan suomalaiseksi eikä aiemmin Suomeen kuluneeksi alueeksi. Virallisesti tuolloin tätä aluetta kutsuttiin Neuvosto-Karjalaksi. Joillakin muuttaneista venäläisistä oli käsitys karjalaisesta kulttuurista, mutta suurin osa alueelle saapuneista oli eri kansallisuutta edustavia ihmisiä, joten karjalainen kulttuuri pysyi huomioimatta pitkään. Tällä tavoin alueelle asettuivat ihmiset, joilla oli erilainen kulttuuriperintö ja jopa kieli. Alueet, joille he muuttivat, olivat tyhjiä, ja heidän mielipiteensä suomalaisista muodostui yksinomaan entisten asukkaiden jättämistä jäljistä sekä entisten asukkaiden, useimmiten inkeriläisten, tarinoiden perusteella. Vasta 1990-luvulla alue alkoi kiinnostaa venäläisiä historioitsijoita, ja myös suomalaisilla ilmestyi mahdollisuus tutkia sen kehitysvaiheita Neuvostoliiton aikoina. (Hakamies 2012, 78–99.)

6 Karjalainen kulttuuri matkailussa

6.1 Kartoitus matkailun toimijoista Karjalan Tasavallassa

Karjalan tasavalta sijaitsee Venäjän luoteisosassa ja kuuluu Venäjän federaatioon. Karjalan tasavallan pinta-ala on 180 500 neliökilometriä. Karjalan tasavallan ja Suomen valtion yhteinen raja on 726 kilometriä. Karjalan tasavaltaan kuuluu 18 kuntaa. On myös merkittäviä kaupunkeja, kuten Petroskoi, Kostamus ja Sortavala. Karjalan tasavallan asukasluku vuonna 2016 oli 629 775 ihmistä. (Karelia tourism portal 2021b.)

Karjalan tasavallassa sekä Petroskoissa ja sen maaseudulla on paljon nähtävyyksiä ja matkailukohteita. Valitsin kartoitukseen ja keräsin taulukkoon (Taulukko 1) mielestäni merkittävimpiä matkailutoimijoita, jotka liittyvät karjalaiseen kulttuuriin ja perintöön. Valitsin ja merkitsin taulukkoon myös matkailutoimijoita, jotka eivät liity karjalaisuuteen, mutta ovat vetovoimaisia Karjalan Tasavallan kansainvälisessä matkailussa. Pohjois-Karjalan läheisen sijainnin vuoksi ne voisivat olla tärkeitä, koska juuri nämä kohteet houkuttelevat suuren määrän turisteja.

Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden kartoituksessa keräsin tietoja organisaatioiden omilta nettisivuilta ja merkitsin niitä lähdeluetteluun. Esittelen matkailutoimijoiden kartoitusta taulukon avulla, johon olen kirjoittanut tietoja kohteiden nimen, sijainnin, kohteiden tuotteen tai palvelun ja sen karjalaisten elementtien sekä kohderyhmän mukaan.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Kiži/ Äänisen saari, noin 70 km Petroskoista.	Unescon maailmanperintökohde ja puukirkoistaan tunnettu 5 km pituinen ja alle 800 metriä leveä saari. Museo.	Karjalan tasavallan ja karjalaisen kulttuurin historia.	Kansainväliset matkailijat ja venäläiset.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Kantele-talo/ Petroskoi	Kulttuurikeskus, jossa yhdistyvät konsertti-, näyttely- ja koulutustoiminta. Ainoa laatuaan niin Karjalassa kuin Venäjällä.	Karjalaisten kansallisten soittimien valmistelu- työpajat, kansanpuvun työpaja, karjalaisen kulttuurin kansamusiikki ja tanssit.	Kansainväliset matkailijat ja venäläiset.
Museo-ravintola "V Karelii est"/ Petroskoi	Etnogastronominen keskus, jossa palveluun yhdistetään elämyksiä, karjalainen ruokakulttuuri ja erikoinen sisustus.	Karjalaisten taiteilijoiden ja käsityöläisten taidekokoelmat, karjalaisten mestareiden ruokakurssit, petroglifiluola ja karjalainen perinneruoka. Karjalan tasavallan historia ja geologia.	Kansainväliset matkailijat, kuten ranskalaiset, suomalaiset ja venäläiset.
Vanha karjalainen kylä Kindasovo/ Petroskoin suunnasta kohti Prääsää 60 km.	Museo ja luova projekti "Kindahat", jossa on erilaisia ohjelmia matkailijoille. Vuodesta 1985 jokavuotinen maaseudun kansaperinteen huumorifestivaali.	Voidaan kuulla karjalan kielen ja livvin murretta. Karjalan historia ja perineet.	Kansainväliset matkailijat ja venäläiset sekä humoristit.
Vanha karjalainen kylä Kinerma/ Petroskoin suunnasta kohti Prääsää 100 km.	Kulttuurihistoriallinen suojelukohde, museo ja maaseutumatkailun keskus "Vierastalo Kinerma". Majoitus, savusauna sekä rituaalinukkien ja karjalanpiirakan työpajat.	Ainutlaatuinen muistomerkki Karjalan kansanpuurakennuksesta, johon kuuluu Smolenskin Jumalanäidin kyläkappeli.	Kansainväliset matkailijat, kuten saksalaiset, suomalaiset, espanjalaiset ja venäläiset. Yksityisiä ja matkatoimistojen ryhmämatkailijat.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Valamon luostari/ Valamon saarella Laatokan järvellä.	Venäjän ortodoksisen kirkon luostari.		Kansainväliset matkailijat ja venäläiset sekä vuosittain yli 100 000 pyhiinvaeltajaa.
Laatokan saaristo ja vuodesta 2017 Laatokan saariston kansallispuisto/ Laatokan järvellä.	Luonnonsuojelualue ja ainutlaatuinen ympärivuotinen luontonähtävyys, jonka alue on 1 220 neliökilometriä.		Kansainväliset matkailijat ja venäläiset. Erittäin vetovoimainen vierailukohte.
Ruskealan Vuoripuisto/ Ruskealassa, noin 34 kilometriä Suomen ja Venäjän rajalta.	Ainutlaatuinen luonnon- ja kaivoshistoriallinen vierailukohte. Kiertoajelut, opastetut retket, aktiviteetit ja luontopolut sekä näyttelyt. Festivaalit, tunnetuin musiikkifestivaali on Ruskeala Symphony.	Ruskealan Marmorilouhos on neljän kansan, karjalaisten, ruotsalaisten, venäläisten ja suomalaisten teollisuushistorian muistomerkki. Kahvilassa on tarjolla karjalaista ruokaa.	Kansainväliset matkailijat ja venäläiset. Erittäin vetovoimainen vierailukohte.

Taulukko 1. Kartoitus Karjalan tasavallan matkailutoimijoista.

6.2 Kartoitus matkailun toimijoista Suomen Karjalassa

Suomen Karjalaan kuuluvat Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Etelä-Karjalan maakunnassa on yhdeksän kuntaa. Imatra ja Lappeenranta ovat merkittäviä kaupunkeja. Muita kuntia ovat Parikkala, Ruokolahti, Lemi, Taipalsaari, Luumäki, Savitaipale ja Rautjärvi. (GoSaimaa 2021.)

Pohjois-Karjalan maakunnassa on 13 kuntaa: Tohmajärvi, Kitee, Juuka, Ilomantsi, Kontiolahti, Joensuu, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Rääkkylä, Polvijärvi, Lieksa ja Heinävesi (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2021).

Suomen Karjalassa on ainutlaatuiset ja monipuoliset matkailualueet, nähtävyydet ja voimavarat, jotka houkuttelevat matkailijoita (Helin 2019). Valitsin Suomen Karjalan kartoitukseen mielestäni merkittävimpiä Pohjois-Karjalan matkailutoimijoita, jotka liittyvät karjalaiseen kulttuuriin ja perintöön. Pohjois-Karjalan matkailutoimijoiden kartoituksessa keräsin tietoja organisaatioiden omilta nettisivuilta ja merkitsin niitä lähdeluetteloon. Esittelen matkailutoimijoiden kartoitusta taulukon 2 avulla, johon kirjoitin tietoja kohteiden nimen, sijainnin, kohteiden tuotteen tai palvelun ja sen karjalaisuuden elementtien sekä kohderyhmän mukaan.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Parppeinvaaraan Runokylä/ Ilomantsi	Museossa on perusnäyttelyt ja vaihtelevat teemanäyttelyt, erilaiset tapahtumat ja monipuoliset matkailupalvelut.	Voidaan tutustua karjalaiseen kulttuurin, ortodoksisen uskontoon, kantelemusiikkiin ja runonlauluihin sekä karjalaiseen käsityöhön ja perinneruokaan.	Kansainväliset matkailijat ja suomalaiset.
Taistelijan Talo/ Hattulankylä	Matkailupalvelut, opastukset, ohjelmapalvelut, ravintolapalvelut ja majoitus. Ryhmille on ohjelmapaketti kulttuuri- ja sotakohteisiin	Voidaan tutustua Ilomantsin seudun sotahistoriaan.	Sotahistoriasita kiinnostuneet kansainväliset matkailijat ja suomalaiset.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Taitokortteli/ Joensuu	Monipuoliset palvelut kuten kahvila, myymälät, taitokeskuksen käsityökurssit ja näyttelyt. Taitokorttelin pihalla järjestetään ympäri vuoden erilaisia tapahtumia.	Kortteli, jossa yhdistyvät matkailu, käsityöt ja karjalainen kulttuuri.	Kansainväliset matkailijat, suomalaiset, Joensuun asukkaat ja käsityöstä kiinnostuneet.
Pohjois-Karjalan museo Carelicum/ Joensuu	Museossa on vaihtelevat näyttelyt ja pysyvä näyttely Matkalla Karjalassa. Kahvila. Lapsille suunnattu leikkipaikka Mukulakatu.	Näyttelyssä voidaan tutustua Pohjois-Karjalan ja Laatokan Karjalan alueiden historiaan ja karjalaiseen kulttuuriin. Mukulakatu, joka perustuu kaupungin historiaan.	Kansainväliset matkailijat, suomalaiset, joensuulaiset oppilaat ja lapset.
Ortodoksinen kulttuurikeskus ja Ortodoksinen Pyhän Nikolaoksen kirkko/ Joensuu	Opastetut kierrokset, joissa voidaan tutustua näyttelyihin ja bysanttilaiseen kirkkoon, ortodoksiseen uskontoon ja elämäntapoihin. Kahvila- ja ruokapalvelut.	Pohjois-Karjalan alueen historia.	Kansainväliset matkailijat, suomalaiset ja pyhiinvaeltajat. Ortodoksiseen uskonnosta ja uskonelämästä kiinnostuneet.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Valamon Luostari/ Heinävesi	Erilaiset palvelut, kuten majoitus, ruokapalvelut, opastetut retket ja näyttelyt. Valamon opisto tarjoaa myös erilaisia kursseja.	Pohjois-Karjalan alueen historia.	Kansainväliset matkailijat, suomalaiset ja pyhiinvaeltajat. Ortodoksisen uskontoon ja uskonelämää kiinnostuneet.
Bunkkerimuseo/ Joensuu	Opastukset	Pohjois-Karjalan alueen sotahistoria.	Sotahistoriasita kiinnostuneita kansainväliset matkailijat ja suomalaiset.
Kasvitieteellinen tapahtumapuutarha Botania/ Joensuu	Opastukset, tapahtumat, puutarha ja kahvila.		Kansainväliset matkailijat, suomalaiset, lapsiperheet ja joensuulaiset oppilaat.
Koli/ Lieksa	Monipuoliset matkailupalvelut, kylpylähotelli ja luontokeskus Ukko. Retkeilymahdollisuudet ja talvisin myös hiihto- ja laskettelukeskus. Pielisen ulkomuseo, jossa on perusnäyttely ja vaihtelevat näyttelyt.	Ulkomuseon näyttelyt, jotka kertovat paikallishistoriasta.	Kansainväliset matkailijat, suomalaiset, vaeltajat ja urheilijat.

Matkailukohde/Sijainti	Palvelu/tuote	Karjalaisuus	Kohderyhmä
Bomban karjalaiskylä/ Nurmeksessa Pielisen rannalla	Monipuolinen matkailualue. Bomban talo ja karjalaiskylän alueella on erilaisia matkailupalveluja, kuten majoitus, kylpylä, ohjelmapalvelut, ravintolapalvelut sekä kesäteatteri ja kesätori.	Voidaan tutustua karjalaiseen kulttuuriin, rakennusarkkitehtuuriin, näyttelyihin ja Bomban taloon.	Kansainväliset matkailijat ja suomalaiset.

Taulukko 2. Kartoitus Suomen Karjalan matkailutoimijoista.

7 Yhteenveto

7.1 Kartoitusten tulokset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää karjalaisen kulttuurin merkitystä Karjalan tasavallassa ja Suomen Karjalassa sekä analysoida, missä ja miten karjalaisuutta voidaan kokea Karjalan tasavallassa ja Suomen Karjalassa. Matkailutoimijoiden kartoituksessa nousi esille, että karjalainen kulttuuri on merkittävä osa sekä Suomen että Venäjän matkailua, ja sitä on hyödynnetty rajan molemmin puolin. Vaikka itäraja jakaa kaksi erilaista Karjalaa, niin Suomessa kuin Venäjällä on paljon nähtävää ja koettavaa.

Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden kartoituksen avulla olen saanut selville, että karjalaista kulttuuria Karjalan tasavallassa on hyödynnetty matkailukohteissa ja ruokaelämyksissä sekä tapahtumissa. Matkailutoimijoiden kartoituksesta on tullut esille, että Karjalan tasavallassa on ainutlaatuinen luonto ja rikas historiallinen karjalainen kulttuuriperintö, joka houkuttelee sekä venäläisiä että muista maista tulevia turisteja. Matkailutoimijoiden kartoituksesta tulee mieleen, että yhdistämällä näitä Karjalan tasavallan vierailukohteita

matkailijat pääsisivät kokemaan ainutlaatuisen kokemuksen karjalaisesta kulttuurista.

Karjalan tasavalta on yksi Venäjän tunnetuimmista alueista kansainvälisessä matkailussa, koska siellä on ainutlaatuisia historiallisia kohteita ja nähtävyyksiä. Karjalan tasavallan historiallinen ja kulttuurinen ominaisuus eroaa muista Venäjän alueista, koska tällä alueella neljä alkuperäiskansaa—karjalaiset, suomalaiset, vepsäläiset ja venäläiset ovat luoneet ainutlaatuisen ja erottuvan kulttuurin. Karjalan tasavallan alue kiinnostaa myös etnografisen matkailun turisteja, jotka ovat kiinnostuneet Elia Lönnrotin kokoamasta kansalliseepoksesta, Kalevalasta. Kalevalaan liittyvät Karjalan tasavallan vierailukohteet kuten Voknavolok, Kalevala eli Ukhta ja Voinitsa. Karjalan tasavallan sotahistorialliset kohteet kuten Medvezhyegorsk-puolustuslinja ja Mannerheim-linja kiinnostavat matkailijoita. Matkailijoita kiinnostavat myös yli viiden tuhannen vuoden ikäiset petroglyfit–kivikaiverrukset, jotka ovat säilyneet tähän päivään asti. (Karelia tourism portal 2021b.)

Venäjälle Karjalan tasavaltaan matkustetaan katsomaan vanhoja taistelupaikkoja ja kokemaan elämyksiä ja seikkailuja. Evakot ja heidän jälkeläisensä matkustavat Venäjälle Karjalan tasavaltaan katsomaan kotiseutuaan ja sen elämänmuotoa. Sinne matkustetaan myös tutustumaan Karjalan elämänmuotoon kuuluneisiin luostareihin ja pyhiinvaellusmatkoille. Venäjällä karjalaisen kulttuurin tärkeitä luostareita ovat Valamo, Konevitsa ja Solovetsk. Karjalan tasavallassa on säilynyt paljon vanhaa puuarkkitehtuuria. Karjalaan tasavaltaan matkustetaan myös metsästyksen ja kalastuksen vuoksi. (Lahikainen 1993, 211–224.)

Matkailutoimijalle, joka haluaa ottaa karjalaisuutta mukaan, voidaan suositella Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden kartoituksen analysointia. Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden kartoituksen avulla matkailutoimija voi löytää karjalaiseen kulttuuriin liittyviä palveluita ja tuotteita sekä niiden avulla voi arvioida matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita.

Suomen Karjalan matkailutoimijoiden kartoituksen avulla sain selville, että karjalaista kulttuuria Pohjois-Karjalassa on hyödynnetty erittäin monipuolisesti. Matkailutoimijoiden kartoituksesta tuli esille, että Pohjois-Karjalassa karjalaista kulttuuria on hyödynnetty matkailussa käyttäen paikallista luontoa, karjalasta ruokaa, perinteitä ja historiaa. Pohjois-Karjalassa on paljon matkakohteita, joissa voidaan kokea karjalaista kulttuuria ja on erittäin monipuolinen tarjonta matkailijoille. (VisitKarelia 2021.) Matkailutoimijoiden kartoitus selvisi, että kansainvälinen yhteistyö Karjalan tasavallan ja Suomen Karjalan matkailuyritysten välillä olisi erittäin tärkeää, koska yhteistyö voisi tuoda matkailun kasvupotentiaalia rajan molemmin puolin.

Suomen Karjalaan matkustetaan katsomaan kansallismaisemaa, kokemaan paikalliselämyksiä, aktiviteetteja, karjalaista ruokakulttuuria ja katsomaan itärajan taistelupaikkoja sekä Kalevalan tunnelmaa. Suomen Karjalassa on myös paljon luontokohteita. (Helin 2019.)

7.2 Haastattelujen tulokset

Haastattelujen avulla tuli esille, että Venäjällä karjalainen kulttuurimatkailu kehittyy nykyaikana nopeasti kotimaanmatkailun markkinoinnin avulla. Karelia tourism portalin edustajan mukaan Karjalan tasavallassa on projekti nimeltään Legendary Karelia, joka on luotu edistämään ja kehittämään karjalaista kulttuuria Venäjän alueella. (Karelia tourism portal 2021a.)

Haastattelujen kautta selvitin, että karjalainen kulttuuri on erittäin merkittävä matkailussa ja liiketoiminnassa Karjalan tasavallassa. Tourism portal -organisaation edustajan mielestä "Karjala on erottuva alue, jolla asui monia eri kansoja, kuten saamelaiset, karjalaiset, vepsäläiset ja muut. Nykyaikana vepsäläisten ja karjalaisten määrä on vähentynyt merkittävästi, mutta Karjalan tasavallan alueella yritetään säilyttää heidän kulttuurinsa. Karjalan tasavallan alueella Valkoisen meren rannalla asuvat myös pomorit." (Karelia tourism portal 2021a.) Karjalan tasavallan historia ja identiteetti ovat siis erittäin tärkeitä karjalaisen kulttuurin kehittämisessä ja edistämisessä.

Haastattelujen kautta on tullut esille, että karjalaisen kulttuurin elementtejä on käytössä matkailutoimijoiden tarjoamassa matkailutuotteissa ja -palveluissa. Niin esimerkiksi historiallisen kylän Kinnerman johtajan mukaan heidän "matkailupalveluissaan käytetään karjalaisen kulttuurin elementtejä, kuten kansallispuvut vieraiden tapaamiseen, vanhaa arkkitehtuuria ja esineitä. Järjestetään vierailijoille työpajoja, kuten karjalanpiirakoiden leipominen ja rituaalisen nukun valmistaminen." (Kinnerma 2021.)

Haastattelujen tulosten perustella voidaan todeta, että karjalaista kulttuuria voidaan hyödyntää myös innovatiivisissa matkailupalveluissa ja -tuotteissa. Museo-ravintolan johtaja toteaa: "Esittelemme Karjalan tasavallan nähtävyyksiä ja vetovoimia ruoissamme, esimerkiksi meillä on jälkiruoka nimeltään suomätäs, koska Karjala on soiden ja järvien alue. Toisin sanoen, kun asiakas tilaa kyseisen jälkiruokan, hän tyydyttää makuelämystä ja tutustuu alueeseen sekä saa kaikki kiinnostavat tiedot yhdessä paikassa. Museo-ravintolassa on myös nykyajan karjalaisin taiteilijoiden galleria, petroglifien luola ja mineraalien näyttely." (V Karelii est 2021.)

Haastattelujen kautta selvitin, että kansainvälinen yhteistyö on erittäin tärkeä Karjalan tasavallan matkailutoimijoille ja he näkevät uusia mahdollisuuksia yhteistyöstä Suomen matkailuyrittäjien kanssa. Tourism portal organisaation edustaja totesi seuraavaa: "Meillä on yhteiset tavoitteet yhteistyössä Suomen Karjalan yrittäjien kanssa. Teemme Visit Karelian kanssa projektia Kaksi maata, yksi Karjala. Jo nyt on luotu kaksi kansainvälistä reittiä, jotka yhdistävät valtiot yhdeksi Karjalaksi. Mutta pandemiaolosuhteet vaikuttavat yhteistyötä heikentävästi." (Karelia tourism portal 2021a.)

Kansainvälisestä yhteistyöstä on kiinnostunut myös museo-ravintolan johtaja: ja "Kansainvälinen yhteistyö on erittäin tärkeä ja olemme erittäin kiinnostuneita kansainvälisestä yhteistyöstä Suomen matkailuyrittäjien kanssa. Tällä hetkellä työskentelemme ranskalaisten yrittäjien kanssa." (V Karelii est 2021.)

Sama mieltä on myös Karjalan historiallisen kylän Kinerma johtaja. Hän totesi: “Olemme erittäin kiinnostuneita kansainvälisestä yhteistyöstä, esimerkiksi voisimme ottaa vastaan suomalaisia ryhmiä ja lähettää paikallisia turisteja Suomen Karjalaan. Olisi hyödyllistä, jos luotaisiin yhteinen reitti, joka yhdistäisi kaksi maata. Olemme avoimia kaikelle yhteistyölle. (Kinerma 2021.)

8 Luotettavuus ja eettisyys

Ennen opinnäytetyön kirjoittamista olen tutustunut Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012a) eettisiin ohjeisiin ja määräyksiin. Lisäksi tutustuin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiin suosituksiin, koska käytin tiedonhankintamenetelmänä matkailutoimijoiden haastatteluja (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019b).

Opinnäytetyössäni noudatin hyvää tieteellistä käytäntöä ja käytin luotettavia lähteitä. Työssäni myös vertailin erilaisia lähteitä keskenään. En plagioinut toisten teoksia ja noudatin hyvää kieliasua. Kirjoitin työni ilman omia ennakkoluulojani ja stereotyyppioita. Opinnäytetyössäni lähteet on merkitty käyttäen oikeaa merkintätapaa, josta selviää, mistä tieto on peräisin.

Ennen haastattelua lähetin kaikille osallistujille haastattelukysymykset. Kysyin, saanko käyttää haastateltavan organisaation nimeä opinnäytetyössä julkisesti ja nauhoittaa haastattelun. Selitin, miten nauhoitukset säilytetään ja hävitetään. Kerroin haastateltaville myös, että opinnäytetyö julkaistaan verkkokirjasto Theseuksessa.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön teorian tiedot haettiin kirjallisuudesta. Oli vaikeaa löytää oikeita lähteitä, koska venäjänkielisissä lähteissä on paljon tietoa karjalaisesta kulttuurista, mutta ne ovat vanhoja tai kuvaavat eniten toisen maailmansodan ajan historiaa. Suomenkielisissä lähteissä on paljon tietoja karjalaisesta kulttuurista, mutta yleensä ne kuvaavat karjalaista kulttuuria Suomen historian näkökulmasta ja merkityksestä. Kuitenkin opinnäytetyössä käytetyt aineistot antoivat tarvittavia tietoja kahdesta erilaisesta Karjalasta ja kuvailivat monipuolisesti karjalaisuuden erilaisia käsitteitä.

Opinnäytetyöni teema on ajankohtainen ja kiinnostava, koska kahden valtion välinen alue on tärkeä matkailuelinkeinolle. Tutkimus onnistui hyvin, ja sen avulla on tullut selville, että Suomen Karjalan ja Karjalan tasavallan alue voisi olla yhtenäisenä monipuolisen karjalaisuuden kokemisen kohteena.

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena oli etsiä toimeksiantajalle matkailualan potentiaalisia yhteistyökumppaneita sekä löytää ja esitellä matkailun uusia mahdollisuuksia. Haastattelujen kautta on tullut esille, että karjalaisen kulttuurin merkitys matkailijoille on ymmärretty ja otettu osaksi matkailun kehittämistä rajan molemmin puolin. Suomen ja Venäjän matkailuorganisaatioissa on olemassa kansainvälinen projekti, joka yhdistää Suomen Karjalan ja Karjalan tasavallan alueet. Tästä kansainvälisestä projektista ilmestyy uusia mahdollisuuksia matkailussa, joita toimeksiantajani ja muut matkailuyritykset voisivat hyödyntää. Haastattelujen avulla selvitin myös karjalaisen kulttuurin merkitystä kansainvälisessä yhteistyössä sekä Karjalan tasavallan matkailutoimijoiden kiinnostusta kansainväliseen yhteistyöhön.

Haastattelun tulosten avulla saatiin selville, että ei aina kannattaa luoda uusia matkailupalveluja tai tuotteita. Esimerkiksi museo-ravintolan johtajan haastattelun avulla selvitin, että yhdistämällä erilaisia palveluja voidaan saada enemmän hyötyä ja jopa innovatiivinen houkutteleva vierailukohde. Yhdistämällä erilaisia palveluja museo-ravintola V Karelii est on luonut

innovatiivisen matkailupalvelun, jossa käytetään kaikkia ihmisen aisteja. Museo-ravintolan vieraan lähtökohtana on karjalainen ruoka eli gastronominen tekijä ja sitten paljastetaan vaikutelmat muihin suuntiin. Esimerkkinä on palvelu, jossa aterian aikana ravintolasali on samalla myös esineitä käsittelevä näyttely sekä käytetään tarinallisuutta. Jokaisesta tilatusta ruoasta kerrotaan sen historia ja ainesosat.” (V Karelii est 2021.)

Tutkimuksen avulla saatiin selville, että erilaisten matkailupalvelujen ja matkailutuottajayritysten on tärkeää karjalaisen kulttuurin matkailussa, koska uusien palvelujen kehityksen avulla tai yhdistämällä jo olemassa olevia palveluja voidaan luoda uusia elämyksiä matkailijoille ja lisätä kansainvälistä kilpailukykyä. Karjalaisen kulttuurin matkailupalveluja ja tuotteita yhdistämällä kansainvälisessä yhteistyössä matkailuyritysten olisi mahdollista kehittää matkailijoille elämyksellinen ja ainutlaatuinen kokonaisuus kulttuurimatkailussa.

Karjalaisen kulttuurin edistämisessä ja kehittämisessä matkailussa rajan molemmiin puolin on paljon jatkotutkimuksen aiheita. Jatkotutkimuksen avulla voidaan löytää uusia suuntia ja elämyksiä sekä karjalaiseen kulttuuriin liittyvän matkailun mahdollisuuksia ja kasvupotentiaalia matkailulle.

Lähteet

- Bomban karjalaiskylä. 2021. Bomban talo.
<https://bomba.fi/fi/majoitus/bomban-karjalaiskyla/>. 15.1.2021.
- Business Finland. 2021. Kulttuurimatkailu.
<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/tuotekehitys-ja-teemat/kulttuurimatkailu>. 20.1.2021.
- Fingerroos, O. & Häyrynen, M. 2012. Takaisin Karjalaan. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- García-Rosell, J., Haanpää, M. & Kyyrä, S. 2017. Matkailun tuotekehitys. (PDF) Matkailun tuotekehitys [tourism product developemt] | José-Carlos García-Rosell - Academia.edu. 21.5.2021.
- GoSaimaa. 2021. Etelä-Karjalan kunnat.
<https://www.gosaimaa.com/fi/Tietoa-alueesta/Lappeenrannan-ja-Imatran-seutu>. 15.1.2021.
- Helin, A. 2019. Suomi – kotimaan parhaat matkakohteet.
<https://kerranelamassa.fi/kotimaan-matkailu/>. 12.9.2020.
- Huoneistohotelli Lietsu. 2020a. Lietsun tarina.
<https://www.lietsuhotel.fi/lietsun-tarina/>. 25.10.2020.
- Huoneistohotelli Lietsu. 2020b. Lietsun palvelut.
<https://www.lietsuhotel.fi/palvelumme/>. 25.10.2020.
- Hänninen, A. 2004. Suomen ja Venäjän Karjalat.
https://www.kotus.fi/files/4465/Suomen_ja_venajan_karjalat.jpg. 12.9.2020.
- Kantele-talo. 2021. Дом Кантеле.
https://kantele.ru/ansambl/dom_kantele/. 10.2.2021.
- Karelia tourism portal. 2021a. Nauhoitettu haastattelu 26.3.2021.
- Karelia tourism portal. 2021b. Matkailu Karjalan tasavallassa.
<http://www.ticrk.ru/o-karelii/obshchaya-informatsiya-ob-otdykhe-v-karelii/>. 25.10.2020.
- Karelia tourism portal. 2021c. Kiži.
<http://www.ticrk.ru/putevoditel/dostoprimechatelnosti-karelii/istoriko-kulturnye-dostoprimechatelnosti-karelii/kizhi/>. 30.10.2020.
- Karelia tourism portal. 2021d. Kindasovo.
<http://www.ticrk.ru/regions/region/settlement/?PID=7515&ID=7682>. 08.11.2020.
- Karelia tourism portal. 2021e. Kinerma.
<http://www.ticrk.ru/regions/region/settlement/?PID=7515&ID=8172>. 08.11.2020.
- Karelia tourism portal. 2021f. Laatokan saaristo.
http://www.ticrk.ru/o-karelii/photo_report/detail/?p=1&ID=13695. 10.11.2020.
- Karjalan historiallinen kylä Kinerma. 2021. Nauhoitettu haastattelu. 25.3.2021.
- Karjalan liitto. 2018a. Tverin Karjala.
<https://www.karjalanliitto.fi/karjalaisuus/karjalan-alueet/tverin-karjala.html>. 12.9.2020.
- Karjalan liitto. 2018b. Karjalainen kulttuuri.
<https://www.karjalanliitto.fi/karjalaisuus/karjalainen-kulttuuri.html>. 12.9.2020.

- Karjalan liitto. 2018c. Karjalaisuus.
<https://www.karjalanliitto.fi/karjalaisuus.html>. 12.9.2020.
- Kauppa- ja teollisuusministeriö. 2006. Suomen matkailustrategiavuoteen 2020 & Toimenpideohjelma vuosille 2007–2013.
<https://docplayer.fi/123067068-Suomen-matkailustrategia-vuoteen-2020-toimenpideohjelma-vuosille.html>. 21.5.2021.
- Knapas, R. 2015. Karjalan kunnalla. Matkoja kulttuuriin ja historiaan. Helsinki: Schildts & Söderströms.
- Koli. 2021. Koli – syvintä suomalaisuutta.
<https://www.koli.fi/fi>. 15.1.2021.
- Lahikainen, K. 1993. Karjalan opas. Helsinki: Otava.
- Museo-ravintola V Karelii est. 2019. Уникальный шанс Попробовать Карелию на вкус! <https://tastykarjala.ru/>. 12.2.2021.
- Museo-ravintola V Karelii est. 2021. Nauhoitettu haastattelu. 25.3.2021.
- Ortodoksinen kulttuurikeskus. 2021.
<https://www.ortodoksinenkulttuurikeskus.fi/fi/etusivu>. 14.1.2021.
- Parppeinvaaraan Runokylä. 2019. 2019. Parppeinvaaran runokylä Karjalan laulumaila. <https://parppeinvaara.fi/>. 10.1.2021.
- Pielisen museo. 2021.
<https://www.liekka.fi/museo>. 15.1.2021.
- Pohjois-Karjala. 2020. Euregio Karelia yhteistyöstrategia 2021-2027.
https://www.pohjois-karjala.fi/documents/6809746/10504095/Euregio_Karelia_strategia_LUO_NNOS_FI_5.10.2020.pdf/2eb1b7a6-aefa-7d2f-7197-8dfddb37f2. 20.11.2020.
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. 2021.
<https://www.pohjois-karjala.fi/>. 15.1.2021.
- Pohjois-Karjalan museo Carelicum. 2021. Tietoa museosta.
<https://pohjoiskarjalanmuseo.fi/tietoamuseosta>. 12.1.2021.
- Puustinen, A. & Rouhiainen, U. 2007. Matkailumarkkinoinnin teorioita ja työkaluja. Helsinki: Edita Prima.
- RajatOn. 2015. Tutkijan ABC.
<https://rajatontatiedekasvatusta.wordpress.com/tutkijan-abc/>. 21.5.2021
- Ruskealan Vuoripuisto. 2021.
<https://ruskeala.ru/>. 15.11.2020.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3.html. 25.5.2021.
- Sydänmaanlakka, M., Maya Productions, Markkola, S., Hook, T. & Visit Finland. 2021. Kulttuurimatkailun tuotesuosituksset. Business Finland. <https://www.businessfinland.fi/492aef/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/vf-kulttuurimatkailun-tuotesuosituksset-2021.pdf>. 20.1.2021.
- Taistelijan Talo. 2017.
<http://www.taistelijantalo.fi/>. 10.1.2021.
- Taitokortteli. 2021.
<http://taitokortteli.fi/w/>. 10.1.2021.
- Torikka, M. 2004. Karjala – kieli, murre ja paikka. Kotus.
https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/artikkelit/karjala_kieli_murre_ja_paikka#Karjalanimist. 12.9.2020.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012a. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. 25.5.2021.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019b. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf. 25.5.2021.

Valamon luostari. 2020. Tervetuloa Valamoon – kiireettömyys kutsuu.

<https://valamo.fi/>. 15.1.2021.

Valamon luostari. 2021. Валаамъ.

<https://valaam.ru/>. 15.11.2020.

Verhelä, P. 2014. Matkailun perusteet. Kuopio: SH Traveledu Oy.

Visit Karelia. 2021. Karjalainen kulttuuri Pohjois-Karjalassa.

<https://www.visitkarelia.fi/nae-ja-koe/karjalaisuus/>. 12.9.2020.

Vuori, J. 2021. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja.

Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/johdatus-laadulliseen-tutkimukseen-ja-verkkokasikirjaan/>. 25.5.2021.

Haastattelurunko

- Mitä matkailupalveluja ja matkailutuotteita organisaationne tarjoaa asiakkaille?
- Ketkä ovat organisaationne asiakkaita?
- Karjalaisen kulttuurin merkitys matkailussa ja liiketoiminnassa Karjalan tasavallassa teidän mielestänne?
- Miten karjalaista kulttuuria on hyödynnetty teidän matkailupalveluissa ja matkailutuotteissa?
- Mitkä karjalaisuuden elementit esillä Karjalan tasavallan vierailijoille?
- Näettekö uusia mahdollisuuksia matkailussa kansainvälisestä yhteistyöstä Suomen Karjalan matkailuyrittäjien kanssa?

Haastattelurunko venäjän kielellä

- Какие туристические услуги и продукты представляет ваша организация?
- Кто является основными клиентами вашей организации?
- Ваше мнение о значении карельской культуры для туризма и бизнеса в Республике Карелия?
- Как вы используете карельскую культуру в своих туристических продуктах и услугах?
- Какие элементы карельской культуры представляете гостям Республики Карелии?
- Видите ли вы новые возможности в международном сотрудничестве с предпринимателями Финской Карелии?